

ОЦІНКА ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ СВИНОМАТОК РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ

Ю.Д. Шостак, студент (shostak0709@gmail.com)

Науковий керівник – к.с.-г.н., доцент Кириченко В.А.

Миколаївський національний аграрний університет

Вивчено відтворювальні якості свиноматок різних генотипів груп. Встановлено, що кращі відтворні показники мають генотипи свиноматок ВВ × Л, від яких можна одержати помісне потомство з кращими якість.

Ключові слова: свиноматки, генотип, відтворювальні якості, великоплідність, багатоплідність.

Постановка проблеми. Забезпечення населення в достатній кількості повноцінними продуктами харчування, особливо тваринного походження, залишається одним з найважливіших завдань сільськогосподарського виробництва. Дану проблему практично не можливо вирішити без інтенсивного розвитку свинарства у всіх господарствах незалежно від розміру і форм власності.

У світовій практиці зберігається тенденція до збільшення поголів'я свиней і нарощування виробництва свинини. Перевага розвитку галузі свинарства надається через важливі біологічно-господарські особливості цих тварин: багатоплідність, скоростиглість, економне використання кормів та високі харчові якості м'яса і сала.

В Україні сьогодні розводять більше 10 вітчизняних і зарубіжних генотипів, які різняться між собою за напрямком та рівнем продуктивності.

В комплексі заходів по збільшенню виробництва свинини, поряд з покращенням годівлі та утримання тварин, особливе значення приділяється удосконаленню існуючих порід, підвищенню племінних і відтворювальних якостей тварин.

Подальше удосконалення генотипів, створення нових порід, типів, ліній свиней та їх кросів є важливим завданням науковців та свиноводів – практиків, а порівняльне вивчення тварин різного напрямку продуктивності представляє значний теоретичний і практичний інтерес.

На сьогодні свинарство в Україні переживає важкі часи. На такий стан розвитку галузі вплинув цілий ряд об'єктивних та суб'єктивних факторів. Проходять зміни в умовах господарювання, міняються форми власності, впроваджуються нові економічні відносини. Нові умови господарювання

вплинули на прояв рівня продуктивності тварин, в багатьох господарствах значно змінилися умови їх годівлі та утримання.

Виходячи з вищесказаного, виникає необхідність радикально відродити галузь свинарства в Україні, перевести її на інтенсивну технологію і досягти того, щоб вона могла давати дешевшу, конкурентоспроможну продукцію і бути відповідно науковим виробником, створити галузь яку можна було б порівнювати за ефективністю виробництва з передовими країнами світу. Для цього Україна має необхідний генофонд і племінну базу свиней, володіє родючими землями, має висококваліфікований потенціал науковців і виробників.

Переведення свинарства на промислову основу вимагає науково-виробничої розробки багатьох нових питань, які практично охоплюють всю технологію виробництва свинини.

Інтенсифікація свинарства полягає в ефективному використанні основних засобів виробництва (кнурів та свиноматок), підвищення їх продуктивності, поліпшенні відгодівельних та м'ясо-сальних якостей одержуваного приплоду, зниженні собівартості виробленої продукції. Серед актуальних проблем науково-технічного прогресу в свинарстві є такі:

- розробка сучасних технологій у племінному і товарному свинарстві, що забезпечить тваринам міцне здоров'я та максимальний прояв продуктивності;
- ефективне використання усього потенціалу забезпечення оптимальних умов годівлі відповідно до фізіологічних вимог організму свиней;
- підвищення генетичного потенціалу продуктивності свиней, яких розводять в Україні, та показника збереження приплоду;
- поліпшення форм організації і стимулювання праці при різних варіантах власності в галузі [1].

Висока плодючість свиней при посиленому відтворенні дає можливість прискорити відновлення цієї галузі і тим самим різко збільшити виробництво м'яса. Ефективність виробництва свинини залежить в більшій мірі від чіткої і правильної організації відтворення тварин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Рівень відтворювальних якостей свиней значно обумовлює ефективність ведення галузі свинарства, оскільки вони зумовлюють обсяги вирощування та відгодівлі молодняка, тому підвищення відтворювальних ознак є одним із актуальних завдань на сучасному етапі селекційної роботи у свинарстві [2].

Успадкування репродуктивних ознак в основному відбувається за неадитивним типом, що ускладнює оцінку племінної цінності тварин, але вказує на можливість підвищення багатоплідності, материнських якостей свиноматок, шляхом контрольованої гетерозиготності та створення тваринам

належних умов годівлі і утримання. Більшість проведених дослідів вказує на ефективність міжпородних схрещувань, породно-лінійної гібридизації, що призводить, в першу чергу, до збільшення багатоплідності, маси поросят і гнізда в цілому порівняно з чистопородним розведенням.

Розглядаючи схрещування та породно-лінійну гібридизацію як головний фактор підвищення відтворювальних якостей свиней, слід зазначити, що їх ефективність обумовлена комбінаційною здатністю вихідних батьківських порід, типів, ліній, тому актуальною задачею є порівняльна оцінка відтворювальних якостей свиноматок спеціалізованих м'ясних генотипів, при чистопородному розведенні та схрещуванні [3-5].

Постановка завдання. Метою нашої роботи було оцінити відтворювальні якості свиноматок різних генотипів, та встановити від яких тварин можна одержати помісне потомство з кращими якостями.

Матеріали і методика. Дослідження проводилися в умовах ФОП «Сагун В.В.» Новоодеського району Миколаївської області на тваринах великої білої породи англійської (ВБА) та української (ВБУ) селекції, а також матках отриманих при схрещуванні свиноматок даної породи з кнурами породи ландрас.

Для встановлення кращих генотипів були використані матеріали виробничого та зоотехнічного обліку на фермі. Біометричну обробку показників було проведено за допомогою ПЕОМ у програмному забезпеченні Microsoft Excel.

Результати досліджень. Виявлено, що всі свиноматки господарства, що були отримані як при чистопородному розведенні та і схрещуванні, характеризувалися високими відтворювальними якостями, що пояснюється високим рівнем годівлі тварин і створенням належних умов утримання (табл. 1).

Проведений порівняльний аналіз відтворних показників вище вказаних генотипів свиней показав, що за багатоплідністю та великоплідністю (табл.1, рис. 1) не значну перевагу мали генотипи свиноматок ВБ × Л у порівнянні зі свиноматками інших генотипів.

Встановлено, що використання кнурів порід ландрас при поєднанні зі свиноматками великої білої породи позитивно вплинуло на живу масу гнізда поросят при народженні. Зокрема виявлено (табл. 1, рис. 1), що свиноматки з генотипами ВБ × Л суттєво та вірогідно ($p < 0,05$) перевищували генотипи ВБА та ВБУ відповідно на 1,5 кг та 1,3 кг.

За такими відтворювальними показниками як кількість поросят при відлученні та збереженість поросят суттєвих відмінностей між дослідженими групами свиноматок зафіксовано не було.

**Відтворювальні показники
свиноматок різних генотипів, $\bar{X} \pm S\bar{x}$**

Показник	Генотипи свиноматок		
	ВБА (n=20)	ВБУ (n=20)	ВБ × Л (n=30)
Багатоплідність, гол.	11,3 ± 0,44	11,4 ± 0,53	11,5 ± 0,57
Великоплідність, кг	1,4 ± 0,21	1,4 ± 0,33	1,5 ± 0,36
Маса гнізда при народженні, кг	15,8 ± 1,65*	16,0 ± 1,53*	17,3 ± 1,37*
Кількість поросят при відлученні (у 28 днів), гол.	9,4 ± 0,81	9,7 ± 0,83	9,6 ± 0,75
Маса одного поросяти при відлученні, кг	7,6 ± 1,35	7,5 ± 1,47	7,7 ± 1,60
Маса гнізда при відлученні (у 28 днів), кг	71,4 ± 4,79*	72,8 ± 4,58	73,9 ± 4,69*
Збереженість, %	83,2	85,5	83,1

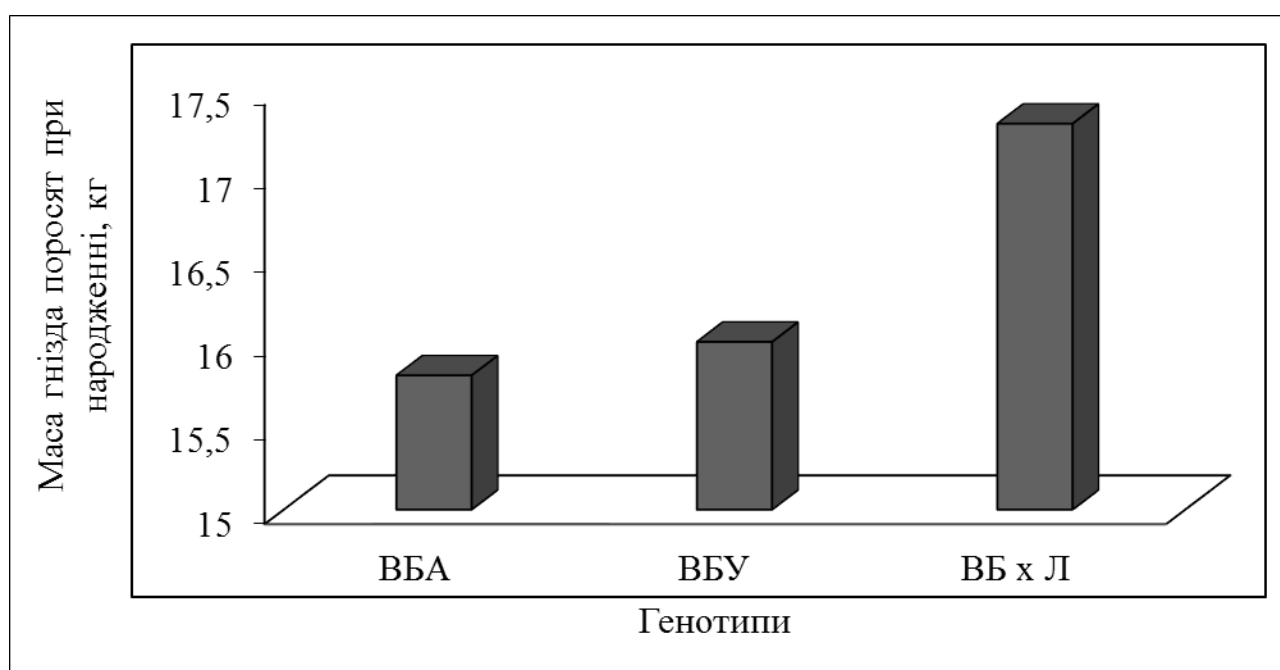

Рис. 1 . Маса гнізда поросят при народженні

За результатами досліджень також встановлено, що матки з генотипами ВБ × Л мали масу одного поросяти при відлученні вищу в порівнянні зі свиноматками генотипу ВБА та ВБУ відповідно на 0,1 та 0,2 кг.

Аналіз такого показника як маса гнізда поросят при відлученні засвідчив вірогідну ($p < 0,05$) перевагу свиноматок помісних генотипів над чистопородними свиноматками великої білої породи. Так, маса гнізда поросят

при відлученні у маток генотипу ВБ × Л становила – $73,9 \pm 4,69$ кг, що відповідно на 2,5 та 1,1 кг вище у порівнянні зі свиноматками альтернативних генотипів ВБА та ВБУ.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, одержані результати свідчать, що кращі відтворні показники мають свиноматки з генотипом ВБ × Л, від яких можна одержати помісне потомство з кращими якостями.

Список використаних джерел

1. Березовський М.Д. Стан і перспективи селекції свиней великої білої породи в Україні // Вісник аграрної науки. – 1999. – №10. – С.49-52.
2. Журавель М.П. Технологія відтворення сільськогосподарських тварин / М.П. Журавель, В.М. Давиденко. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Слово, 2005. – 336 с.
3. Походня Г.С. Відтворна здатність та продуктивність свиней різних генотипів і методів розведення // Ефективне тваринництво. – 2011. – Вип. 4 – С. 33-36.
4. Технологія виробництва продукції свинарства / Топіха В.С., Лихач В.Я., Луговий С.І., Калиниченко Г.І., Коваль О.А., Трибрат Р.О. За ред. В.С. Топіхи – Миколаїв: МДАУ, 2010. – 464 с.
5. Топіха В.С. М'ясні генотипи свиней південного регіону України / В.С. Топіха, Р.О. Трибрат, С.І. Луговий та ін. – Миколаїв: МДАУ, 2008. – 350 с.